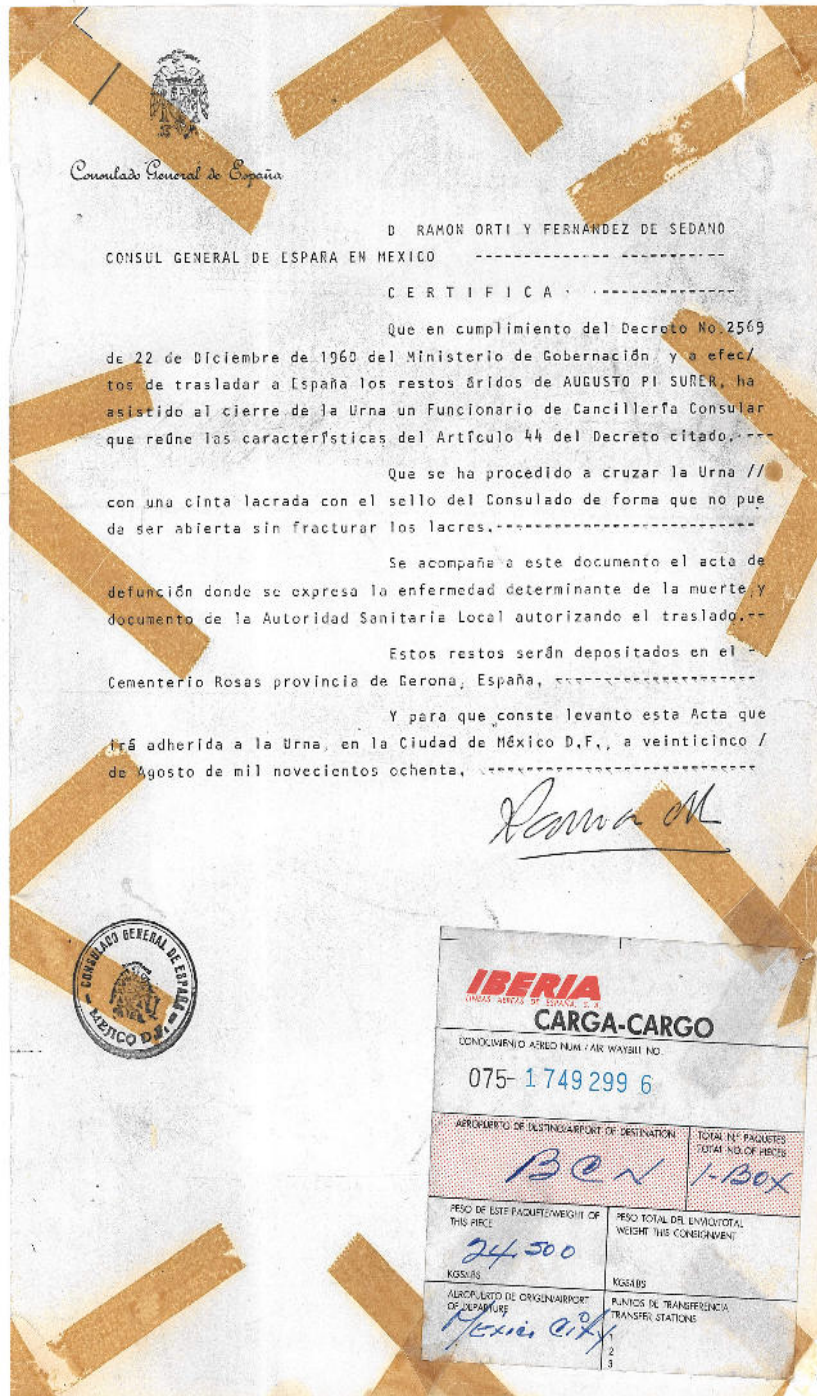

El document del mes de desembre de l'AMR

número 12/2015

Volta el món i torna al Born

L'arribada de les restes mortals del doctor August Pi-Sunyer a Roses

Dades arxivístiques

CAT AMR 12.4. Fons Família Magester Flaquer, Certificat del Consulat General d'Espanya a Mèxic del trasllat de les restes mortals d'August Pi-Sunyer. 25 d'agost de 1980. Castellà.

Història arxivística

Aquest document estava enganxat a la urna funerària que transportà les restes mortals del metge i polític August Pi-Sunyer des de Ciutat de Mèxic, on morí el dia 12 de gener de 1965, fins al cementiri de Roses. Una vegada les restes arribaren, el certificat deixava de tenir valor administratiu i es podia eliminar. Tanmateix, el funcionari municipal encarregat del cementiri, Francesc Magester, bon coneixedor de la història de Catalunya i de la de Roses, compregué la importància del trasllat de les restes d'August Pi-Sunyer i guardà a casa seva aquest document. Finalment, el dia 20 de març de 2003, féu donació d'aquest i d'altres documents familiars a l'Arxiu Municipal de Roses, on es conserva actualment. La funció estrictament administrativa del document ha condicionat el seu estat de conservació, afectat per les coles de la cinta adhesiva amb què profusament fou enganxat a la urna funerària.

Contingut

El certificat signat pel cònsul general de l'Estat Espanyol a Mèxic, Ramón Ortí Fernández de Sedano, tenia la funció d'assegurar que el contingut de la urna funerària corresponia a les restes mortals d'August Pi-Sunyer i que havia estat segellada de forma que no hi poguessin haver alteracions de cap tipus en el seu contingut. Es tractava, doncs, de garantir la integritat de les despulles.

Context

El retorn de les cendres del doctor August Pi-Sunyer ens transporta directament a les conseqüències de la Guerra Civil espanyola de 1936-1939. L'exili va significar per a milers de persones un canvi radical en les seves vides, tant a nivell personal com professional. Alguns exiliats, provinents del món acadèmic, pogueren refer la seva trajectòria científica en els països d'adopció (Veneçuela en el cas de l'insigne fisiòleg), als quals sovint els calia la seva aportació prestigiosa en la construcció de les seves estructures de recerca. El cas d'August Pi-Sunyer no fou únic ni excepcional. Cal recordar que Pi-Sunyer havia estat, entre altres càrrecs i honors acadèmics, catedràtic de fisiologia a la Universitat de Barcelona, fundador de la societat Catalana de Biologia, dins l'Institut d'Estudis Catalans, president de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona i de la Kaiserlich Leopold Deutsch Akademie der Naturforscher de Halle. L'any 1955 li fou concedit una de les majors distincions mundials en l'àmbit de la medicina, el premi Kalinga de la UNESCO. També fou investit Doctor Honoris Causa per les universitats de Tolosa de Llenguadoc, Halle i Caracas.

En la figura d'August Pi-Sunyer s'hi afegeix un vessant social i polític gens negligible. Fou fundador de la Unió Federal Nacionalista Republicana, diputat diverses legislatures al Congrés dels Diputats pel Partit Republicà Català, fundador del Centre Català de Caracas i, en definitiva, impulsor del redreçament cultural i científic català del primer terç de segle XX. La seva significació pública l'obligà a exiliar-se, però el seu arrelament a Catalunya i, especialment, a Roses no li pogueren arrepassar mai. Ni la mort. La recuperació d'un sistema polític democràtic a partir de 1975, permeté que, finalment, les seves restes descansessin enmig de la tranquil·litat i la serenitat del cementiri de Roses. I algú ho hagué de certificar.

Més informació

https://ca.wikipedia.org/wiki/August_Pi_i_Sunyer Consulta 17 de novembre de 2015.

Cañigueral, Salvador; Fàbregas, Neus; Poch, Josep Maria; Vallès, Joan, *Homes de ciència empordanesos*, Figueres, Carles Vallès Editor, 1985, pàgs. 100-107.